

Kalcitovi dvojčki iz Selc

Renato Vidrih, Vili Rakovc

Ob vzdrževalnih delih in utrjevanju brežine na cesti, ki pelje od Selc pri Železnikih v Selški dolini proti Golici, so leta 2002 odkrili plasti močno nagubanih in razlomljenih kamnin z bogato mineraliziranimi razpokami. Ob enem prelomu je celo izvir tople vode.

Odkritelj nahajališča Vili Rakovc pred tektonsko zdrobljenimi kamninami ob cesti Selca – Golica. Foto: Renato Vidrih

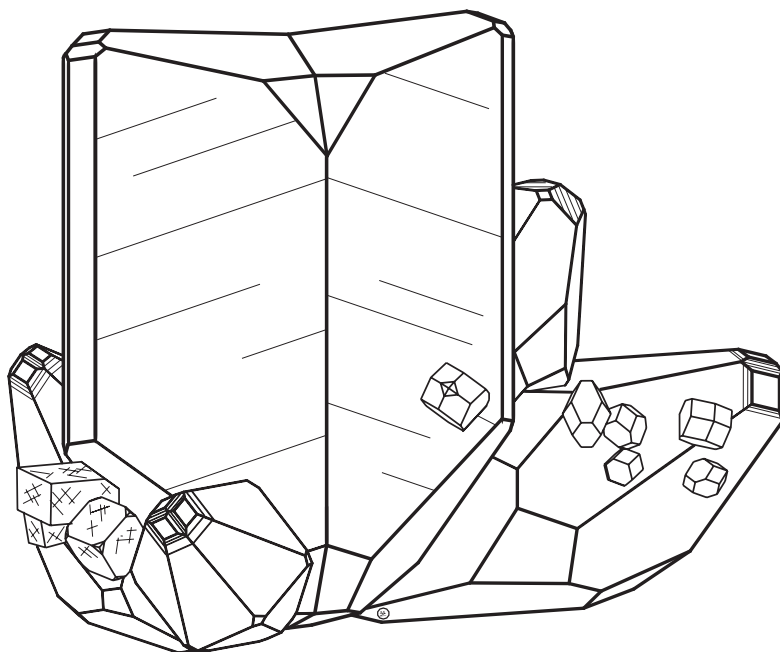
Zdvojeni kristali kalcita v črnem apnencu; 4 x 2 mm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Miha Jeršek

Dvojček kalcita z lepo razvitim vrhom kristala; 3 x 2 mm. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Miha Jeršek

Širšo okolico nahajališča gradijo predvsem skrilavi glinavec, meljevec, peščenjak in konglomerat permokarbonske starosti. Proti severozahodu mejijo na srednjeperske grōdenske sklade, ki jih gradijo rdeči in zelenkastosivi peščenjaki, meljevci s prehodi v skrilavi glinavec in konglomerat ter zgornjeperski temnosivi apnenec in dolomit. Permokarbonske in permske plasti so proti severozahodu narinjene na plasti različnih geoloških starosti – triasa, jure in krede. Najlepši kalciti so v apnencih na stiku permokarbonskih in permskih kamnin z mezozojskimi.

Med plastmi apnenca, ki ležijo skoraj vertikalno, so plasti in leče skrilavih glinavcev, ki imajo masten videz in so temnosivo do črno obarvani. Vmes najdemo v apnencu nekaj centimetrov debele lečaste prečne razpoke, ki jih zapolnjuje **kalcit**, tudi s kristali, velikimi do 1 cm. Prevladujejo brezbarvni sklenoedrskih oblik, bogati s ploskvami. Starejše generacije kristalov so mlečne, nekateri, mlajšega nastanka, pa so popolnoma prozorni. V kristalih so pogosti vključki markazita, ki je včasih priraščan tudi na površini kalcitovih kristalov. Velikost kristalov zlato obarvanega **markazita** ne presega 0,5 mm. Kristali na površini hitro oksidirajo in preperjavajo, medtem ko so tisti, ki so ujeti v kalcitu, lepih oblik in barve. Največja zanimivost nahajališča so dvojčični kristali kalcita, ki se zelo razlikujejo od samskih kristalov, saj imajo prizmatsko obliko in so praviloma večji.

*Dvojček kalcita iz Selc, priraščan na samskih kristalih kalcita. Na kalcitu sta izkristalizirala še markazit in fluorit.
Risba: Mirjan Žorž*

Protasti skupek barita, dolg 15 mm, na podlagi iz kristalov kalcita. Najdba in zbirka Vilija Rakovca. Foto: Ciril Mlinar

*Dvojček kalcita v apnencu;
3 x 2 mm. Najdba in zbirka Vilija
Rakovca. Foto: Miha Jeršek*

Poredko so med kristali kalcita in markazita priraščeni drobni beli ali pa prozorni kristali **fluorita** v obliki kock. Ponekod lahko v gnezdih kalcitovih kristalov opazimo drobne igličaste kristale **sadre**. Kristali so prozorni, pogosto z dvojčično rastjo, v obliki lastovičjih repov. Najredkejši so majhni kristali **barita**, ki ne presegajo 1 mm. Večinoma so beli in ponekod prekriti s kristali markazita. Zelo redko so razviti do 15 mm dolgi in ukrivljeni protasti skupki drobnih baritovih kristalov.

Literaturni vir:

GRAD, K., L. FERJANČIČ, 1974: *Osnovna geološka karta 1:100 000, list Kranj*.
Zvezni geološki zavod, Beograd.